

พฤติกรรมของคนข้ามภูมิภาคกับปัญหาจราจรในกรุงเทพมหานคร

นางสาววาสนา สร้อยน้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามนุษยวิทยามหาบัณฑิต

สาขาวิชามนุษยวิทยา ภาควิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2539

ISBN 974-636-633-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

**THE BEHAVIOR OF MINIBUS DRIVERS AND
TRAFFIC PROBLEMS IN BANGKOK METROPOLIS**

Miss.Wassana Soinoi

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Sociology and Anthropology

Graduate School

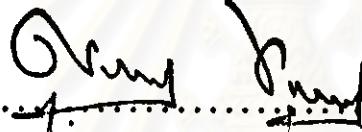
Chulalongkorn University

Academic Year 1996

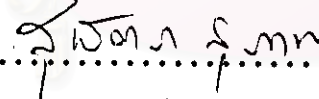
ISBN 974-636-633-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ พฤติกรรมของคนขับรถมินิบัสกับปัญหาจราจรในกรุงเทพมหานคร
โดย นางสาววาสนา สร้อยน้อย
ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน

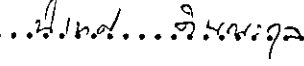
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัย
เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ สุภาวัฒน์ ชูดีวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุภัตรา สุภาพ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิเทศ ดินชะกุล)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

วาสนา สร้อยน้อย : พฤติกรรมของคนขับรถมินิบัสกับปัญหาจราจรในเขตกรุงเทพมหานคร

(THE BEHAVIOR OF MINIBUS DRIVERS AND TRAFFIC PROBLEMS IN BANGKOK

METROPOLIS) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ดร.งามพิศ สัตย์สงวน, 194 หน้า, ISBN 974-636-633-5

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมของคนขับรถมินิบัสว่ามีผลกระทบทำให้เกิดปัญหาจราจรมากน้อยเพียงใด ลำดับความสำคัญของพฤติกรรมของคนขับรถมินิบัสที่มีผลทำให้เกิดปัญหาจราจร ตลอดจนปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมดังกล่าว โดยทำการศึกษาเฉพาะผู้ขับรถมินิบัสในเขตกรุงเทพมหานคร เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมของคนขับรถมินิบัสที่มีผลกระทบทำให้เกิดปัญหาการจราจรเรียงตามลำดับความสำคัญดังนี้

ลำดับที่ 1. พฤติกรรมการขับรถแรงในที่คับขัน มีค่าเฉลี่ย 1.68

ลำดับที่ 2. พฤติกรรมการขับรถประมาทและหวาดเสียว มีค่าเฉลี่ย 1.58

ลำดับที่ 3. พฤติกรรมการขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร มีค่าเฉลี่ย 1.56

ลำดับที่ 4. พฤติกรรมการจอดรถรอผู้โดยสารที่ป้ายนาน มีค่าเฉลี่ย 1.42

ลำดับที่ 5 พฤติกรรมการจอดรถในที่ห้ามจอด มีค่าเฉลี่ย 1.34

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา มานุษยวิทยา

ปีการศึกษา 2539

ลายมือชื่อนิติ วาสนา สร้อยน้อย.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา งามพิศ สัตย์สงวน

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C730611 : MAJOR ANTHROPOLOGY
KEY WORD:

WASSANA SOINOI : THE BEHAVIOR OF MINIBUS DRIVERS AND TRAFFIC PROBLEMS IN BANGKOK METROPOLIS. THESIS ADVISOR : ASSO. PROF. NGAMPIT SATSANGUAN, PH.D. 194 pp. ISBN 974-636-633-5

The purpose of this research was to study the impact of the behavior of minibus drivers to traffic problem in Bangkok Metropolis. Priority of the drivers behavior and the social and economics factors related to behavior effected traffic problems were included in the finding. The research method used in this study were questionnaire, in-depth interview, and non-participant observation.

The finding of behaviors greatly effected traffic problems according to hypotheses were as follows:

1. The behavior to overtake in the restricted zone, mean index score for variable in this group was equal to 1.68
2. The reckless driving behavior, mean index score for variable in this group was equal to 1.58
3. The behavior to drive violated traffic signal, mean index score for variables in this group was equal to 1.56
4. The behavior to park and waiting for customers for a long time, mean index score for variable in this group was equal to 1.42
5. The behavior to park in no parking area, mean index score for variable in this group was equal to 1.34

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา.....สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา

สาขาวิชา.....มานุษยวิทยา

ปีการศึกษา.....2539

ลายมือชื่อนิติ..... วาสนา สอัมปอ.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อ.พ. นิต ๑๕ ๖๐๗

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกัน ท่านผู้มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อความสำเร็จของงานวิจัยครั้งนี้ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.งามพิศ สัตย์สงวน ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ ที่ท่านกรุณาสละเวลาอันมีค่า คอยแนะนำ แก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ผู้วิจัยขอกราบพระคุณเป็นอย่างสูง

นอกจากนี้ยังมี รองศาสตราจารย์ สุพิศรา สุภาพ ซึ่งเป็นประธานกรรมการสอบ รวมทั้ง ดร.นิเทศ ดินณะกุล ผู้เป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าในการแนะนำ ทางต่างๆ อยู่เสมอมา

อย่างไรก็ตามยังไม่ลืมที่จะกล่าวขอกราบขอบคุณบิดา มารดา ที่คอยให้กำลังใจและแรงกระตุ้น และที่ขาดไม่ได้คือผู้ใกล้ชิดรอบตัวทั้งหลายที่คอยช่วยเหลือด้วยดี ขอขอบคุณจากใจจริง ด้วยความจงใจ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนที่.....	ด
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
ทฤษฎีแรงจูงใจ.....	9
ทฤษฎีโครงสร้าง-หน้าที่นิยม.....	11
ทฤษฎีพฤติกรรมเบี่ยงเบน.....	13
ทฤษฎีสภาวะไร้ระบบ.....	17
มานุษยวิทยาการระลึกรู้.....	19
งานวิจัยและเอกสารที่เกี่ยวข้อง.....	21
สมมติฐานการวิจัย.....	26
คำอธิบายสมมติฐาน.....	27
นิยามศัพท์.....	29
ระเบียบวิธีวิจัย.....	31

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 ผลการวิจัยและพิสูจน์สมมติฐาน.....	34
ข้อมูลทั่วไปของผู้รับรมินิส.....	34
ลำดับความสำคัญของแต่ละพฤติกรรมย่อยเรียงลำดับจากมากไปน้อย.....	46
ลำดับความสำคัญของแต่ละพฤติกรรมหลักเรียงลำดับจากมากไปน้อย.....	48
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคมและ เศรษฐกิจกับพฤติกรรมหลักที่ทำให้เกิดปัญหา การจราจร.....	49
การพิสูจน์สมมติฐาน.....	69
4 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก.....	74
5 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม.....	141
6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	175
รายการอ้างอิง.....	178
ภาคผนวก.....	183
แบบสอบถาม.....	184
ประวัติผู้วิจัย.....	194

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุของคนขับ รถมินิบัส.....	36
3.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส ของคนขับรถมินิบัส.....	36
3.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา ของคนขับรถมินิบัส.....	37
3.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทที่อยู่อาศัย ของคนขับรถมินิบัส.....	37
3.5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอัตราค่าเช่าบ้าน ของคนขับรถมินิบัส.....	38
3.6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ ของคนขับรถมินิบัส.....	38
3.7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนบุคคลที่ต้องเลี้ยงดู ของคนขับรถมินิบัส.....	39
3.8 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการทำงานประกันชีวิต ของคนขับรถมินิบัส.....	39
3.9 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนปีที่ขับรถในกรุงเทพมหานคร ของคนขับรถมินิบัส.....	40
3.10 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามผู้สอนการขับรถ ของคนขับรถมินิบัส.....	40
3.11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการมีใบอนุญาตขับขี่ ของคนขับรถมินิบัส.....	41

สารบัญตาราง(ต่อ)

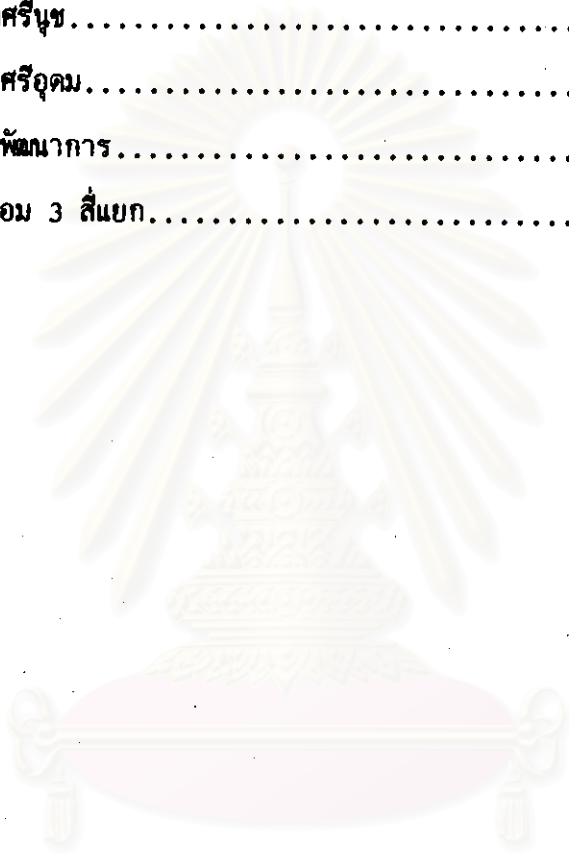
ตารางที่	หน้า
3.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาการได้ใบอนุญาตขับขี่ ของคนขับรถมินิบัส.....	41
3.13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเคยประกอบอาชีพขับรถมาก่อน ของคนขับรถมินิบัส.....	42
3.14 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนชั่วโมงที่ขับรถในแต่ละวัน ของคนขับรถมินิบัส.....	42
3.15 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามจำนวนวันที่ขับรถ ของคนขับรถมินิบัส.....	43
3.16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสิทธิการขับขี่ ของคนขับรถมินิบัส.....	43
3.17 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุการใช้งานรถมินิบัส ของคนขับรถมินิบัส.....	44
3.18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเกิดอุบัติเหตุในรอบ 1 ปี ของคนขับรถมินิบัส.....	44
3.19 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการเข้ารับการอบรมในรอบ 1 ปี ของคนขับรถมินิบัส.....	45
3.20 แสดงลำดับความสำคัญของพฤติกรรมย่อย เรียงลำดับจากมากไปน้อย.....	47
3.21 แสดงลำดับความสำคัญของพฤติกรรมหลัก เรียงลำดับจากมากไปน้อย.....	48
3.22 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร.....	49
3.23 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับพฤติกรรมการขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร.....	50
3.24 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับพฤติกรรมการขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร.....	51
3.25 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการขับรถฝ่าฝืนสัญญาณไฟจราจร.....	52

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
3.26 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการขับรถประมาทและหวาดเสียว.....	53
3.27 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับพฤติกรรมการขับรถประมาทและหวาดเสียว.....	54
3.28 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับพฤติกรรมการขับรถประมาทและหวาดเสียว.....	55
3.29 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการขับรถประมาทและหวาดเสียว.....	56
3.30 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการจอดรถในที่ห้ามจอด.....	57
3.31 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับพฤติกรรมการจอดรถในที่ห้ามจอด.....	58
3.32 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับพฤติกรรมการจอดรถในที่ห้ามจอด.....	59
3.33 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการจอดรถในที่ห้ามจอด.....	60
3.34 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการขับรถแข่งงานที่คับขัน.....	61
3.35 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับพฤติกรรมการขับรถแข่งงานที่คับขัน.....	62
3.36 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับพฤติกรรมการขับรถแข่งงานที่คับขัน.....	63
3.37 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการขับรถแข่งงานที่คับขัน.....	64
3.38 ความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับพฤติกรรมการจอดรอผู้โดยสารที่ป้ายนาน.....	65
3.39 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับพฤติกรรมการจอดรอผู้โดยสารที่ป้ายนาน.....	66
3.40 ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับพฤติกรรมการจอดรอผู้โดยสารที่ป้ายนาน.....	67
3.41 ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับพฤติกรรมการจอดรอผู้โดยสารที่ป้ายนาน.....	68

สารบัญแผนที่

แผนที่ที่	หน้า
1 แสดงบริเวณแยกศรีนุช.....	142
2 แสดงบริเวณแยกศรีอุดม.....	148
3 แสดงบริเวณแยกพัฒนาการ.....	154
4 แสดงเส้นทางเชื่อม 3 สี่แยก.....	155

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย